

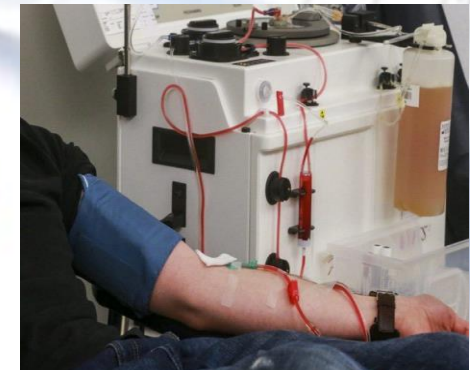


کد سند : AE/AB/HES/BR-HEM/03/01

تاریخ تدوین: 1400/1/20 شماره بازنگری: 1

تاریخ بازنگری: 1402/6/20 تاریخ بازنگری بعدی: 1404/6/20

پلاسمافرزیس



ناظر علمی: دکتر بویا

دفتر آموزش سلامت

سال 1402

تعریف پلاسمافرزیس

پلاسمافرزیس، روشی است که در آن بخش مایع خون یا پلاسما از سلول‌های خونی جدا می‌شود. معمولاً محلول دیگری مانند سرم یا آلبومین جایگزین پلاسما می‌شود.

اگر بیمار باشید، پلاسما حاوی آنتی‌بادی‌هایی است که به سیستم ایمنی حمله می‌کنند. با استفاده از نوعی ماشین می‌توان پلاسمای آلوده را جدا کرد و با پلاسمای سالم یا جایگزین پلاسما تعویض کرد. به این فرآیند، تعویض پلاسما هم می‌گویند. این فرآیند شبیه به دیالیز کلیه است.

پلاسمافرزیس به اهدای پلاسما هم گفته می‌شود که در آن پلاسما جدا شده و سلول‌های خون به بدن بازگردانده می‌شوند.

هدف از پلاسمافرزیس

برای درمان انواع اختلالات خودایمنی از جمله موارد زیر، استفاده می‌شود:

✚ میاستنی گراویس

✚ سندروم گیلن باره

✚ پلی‌نوروپاتی التهابی مزمن

✚ TTP

همچنین برای درمان برخی عارضه‌ها مانند کم‌خونی داسی شکل و انواعی از نوروپاتی به کار برده می‌شود.

پلاسمافرزیس چگونه انجام می‌شود؟

هنگام اهدای پلاسمافرزیس، بیمار روی تخت بیمارستان می‌خوابد. سپس یک سوزن یا کاتتر را در رگ دستی که قوی‌ترین سرخرگ را دارد فرو می‌کنند. در برخی موارد، کاتتر را در کشاله ران یا شانه فرو می‌کنند.

پلاسمای جایگزین یا بازگشتی از طریق لوله دیگری که در بازو یا پا قرار دارد به بدن وارد می‌شود. طبق قوانین فدرال ایالات متحده، هر فرد می‌تواند حداکثر دو بار در هفته پلاسما اهدا کند. هر جلسه اهدا معمولاً ۹۰ دقیقه طول می‌کشد. اگر دریافت‌کننده پلاسمافرزیس باشید، هر جلسه درمان بین یک تا سه ساعت طول می‌کشد. احتمالاً بیمار به پنج جلسه درمانی در هفته نیاز خواهد داشت. تکرار جلسات درمانی برای بیماری‌های مختلف متفاوت است و به سلامت عمومی فرد هم بستگی دارد. گاهی باید بیمار بستری شود. در موارد دیگر، درمان سرپایی هم ممکن است.

چگونه برای پلاسمافرزیس آماده شوم؟

- ✚ قبل از درمان یا اهدا، غذای مقوی بخورید.
- ✚ شب قبل از جلسه، خوب بخوابید.
- ✚ مایعات فراوان بنوشید.
- ✚ واکسن‌های مربوط به عفونت‌های شایع را که به آن‌ها نیاز دارید با مشورت پزشک خود تجدید کنید.
- ✚ از استعمال دخانیات پرهیزید.
- ✚ در روزهای قبل از پلاسمافرزیس، مواد غذایی سرشار پروتئین بخورید که میزان فسفر، سدیم و پتاسیم آن‌ها کم باشد.

مزایای پلاسمافرزیس

اگر برای درمان ضعف و بیماری خودایمنی تحت درمان پلاسمافرزیس هستید پس از چند روز احساس آرامش و تسکین خواهید کرد. در مورد بیماری‌ها و اختلالات دیگر باید چند هفته منتظر بمانید تا تغییری در علائم احساس کنید. پلاسمافرزیس، مسکن کوتاه‌مدت است. معمولاً باید تکرار شود. فاصله تکرار و طول مدت نتیجه به نوع بیماری و شدت آن بستگی دارد. پزشک یا پرستار می‌توانند به بیمار اطلاعاتی در مورد طول مدت تأثیر این روش یا فاصله تکرار آن بدهند.

خطرات پلاسمافرزیس

- ✚ ضعف
 - ✚ تاری دید
 - ✚ سرگیجه
 - ✚ احساس سرما
 - ✚ انقباض معده
 - ✚ عفونت: اکثر درمان‌هایی که با انتقال خون به درون یا بیرون از بدن همراه هستند، خطر عفونت دارند.
 - ✚ لخته شدن خون: احتمالاً پزشک به منظور کاهش خطر لخته شدن خون، داروهای ضد انعقاد تجویز می‌کند.
 - ✚ واکنش آلرژیک: این عارضه معمولاً در واکنش به محلول‌های جایگزین پلاسما پدید می‌آید.
- پلاسمافرزیس برای برخی افراد درمان مناسبی نیست، از جمله:**
- ✚ افرادی که جریان خونشان ثابت ندارد.
 - ✚ افرادی که نمی‌توانند ورود یا خروج لوله از رگ را تحمل کنند.
 - ✚ افراد دارای آلرژی به هپارین
 - ✚ افراد مبتلا به هیپوکلسمی
 - ✚ افراد دارای آلرژی به پلاسما یا آلبومین
- منجمد

پس از درمان

- برخی افراد پس از جلسه درمانی احساس خستگی داشته‌اند اما برای اکثر آن‌ها قابل تحمل بوده است. برای اینکه بهترین نتیجه را بگیرید باید برای جلسه درمان آماده شوید و دستورالعمل پزشک را پس از جلسه رعایت کنید.
- موارد زیر را رعایت کنید تا جلسه درمانی خوب و راحتی داشته باشید:
- ✚ شب قبل، خوب بخوابید.
 - ✚ حداقل ۱۰ دقیقه زودتر از وقتتان به بیمارستان بروید.
 - ✚ لباس راحت بپوشید. یک کتاب یا هر وسیله سرگرم‌کننده دیگری که دوست دارید همراه خود به جلسه ببرید.

منبع: ویکی‌پدیا، دانشنامه آزاد – سایت

<http://pharmedco.ir>

شماره تلفن بیمارستان: 054-33295646

شماره داخلی: 1313

آدرس لینک آموزش به بیمار بیمارستان:

*آموزش-به-بیمار-و-ارتقای-

سلامت <https://alihos.zaums.ac.ir/>